

λογοτεχνικήν ἔμμετρον μετάφρασιν τῶν ἔργων τῶν ἀρχαίων τραγικῶν. Ἐχει ἐκδόσει μέχρι τοῦδε ἑπτὰ τραγωδίας τοῦ Αἰσχύλου, ἑπτὰ τοῦ Σοφοκλέους καὶ δέκα ἑννέα τοῦ Εὐριπίδου. Τὸ ἔργον τοῦ ἀποτελεῖ ἀξιόλογον προσφοράν, ἢ περὶ τῆς ὁποίας κρίσις ἔχει ἐκδηλωθῆ ἔπανειλημμένως μέχρι τοῦδε εἰς τὸν «Πλάτωνα» ἐπ' εὐκαιρίᾳ παρουσιάσεως μεμονωμένων μεταφράσεών του. Ἡ καλλιτεχνικὴ δημιουργία τῶν μεγάλων τραγικῶν τῆς κλασσικῆς περιόδου πρέπει νὰ γίνῃ κτῆμα τῶν λαϊκῶν στρωμάτων εἰς εὐρεῖαν κλίμακα. Ἄς σημειωθῆ ὅτι πρὸς πνευματικὴν καὶ αἰσθητικὴν καλλιέργειαν τῶν μαζῶν εἰς τὰ γείτονα Βαλκανικὰ κράτη αἱ ἡμικρατικαὶ πολιτιστικαὶ ὀργανώσεις τῆς «Κουλτούρας» κυκλοφοροῦν» κατὰ δεκάδας χιλιάδων μεταφράσεις ἀπὸ κλασσικοῦς Ἕλληνας καὶ Λατίνους καὶ Εὐρωπαίους, ἐνῶ παρ' ἡμῖν ἡ μέριμνα ἔχει ἀφελθῆ ἀδέσποτος καὶ ἀβοήθητος εἰς τὴν φιλοτιμίαν τῶν ἰδιωτῶν.

Διὰ τῶν πέντε ἀνωτέρω λογοτεχνικῶν μεταφράσεων ὁ κ. Παπαλαῖς προχωρεῖ εἰς τὴν παρουσίασιν καὶ τῶν ἔργων τοῦ Ἀριστοφάνους. Ὡς ἐκλεκτὸς φιλόλογος ὁ συγγραφεὺς ἀποδίδει κατὰ τὸν γνωστὸν ἐπιτυχῆ τρόπον μὲ πιστότητα τὸ νόημα τοῦ πρωτοτύπου διασαφῶν μὲ παρατηρήσεις τὰς ἀγνώστους ἐννοίας. Ὁ στίχος του εἶναι ῥυθμικός, δὲν πλατυάζει, τὰ χορικά του ἀποδίδονται ἀναπαιστικῶς καὶ μὲ ἐξηρημένον λεκτικὸν κατὰ τρόπον ἐπιβλητικὸν καὶ γενικῶς τὸ ἔργον του ἱκανοποιεῖ.

Θὰ εἶχα ἀπλῶς νὰ κάμω τὴν παρατήρησιν, πού ἰσχύει γενικῶς δι' ὅλας τὰς λογοτεχνικὰς μεταφράσεις, ὅτι οἱ μεταφρασταὶ τρέμουν μήπως περιλάβουν καμμίαν λέξιν μὴ καθιερωμένην εἰς τὴν δημοτικίζουσαν λογοτεχνίαν, σὰν νὰ μὴ εἶναι ἰδική μας ἢ ἐνιαία μας γλῶσσα. Θὰ ἤθελα εἰς ὅλους νὰ ὑπεθυμίσω τὸν Καβάφην. Ἄς πάρουν θάρρος ἀπὸ ἐκείνον, διὰ νὰ μὴ ἐμφανίζεται τὸ Ἔθνος μας μὲ γλῶσσαν πτωχοτέραν καὶ τῆς Ἀλβανικῆς. Ἐνδεικτικῶς ἐπισημαῖναι ἀπὸ τοὺς Ἰππῆς ἀστόχους τινὰς ἀποδόσεις: Τὸ οἰωνὸς μὲ τὸ πολυσήμαντον καὶ ἄχρωμον σημεῖον, στ. 28, τὸ βυρσοδέψης μὲ τὸ ταμπάκης στ. 44, τὸ μαστιγούμενον = πού κτυπιέται 67, γέροντες Ἠλιασταὶ = Ἠλιαστὲς μου γέροι 255 (τὸ γέρον εἶναι ἀξίωμα), κόβαλος = ψεύτης 450, τοῖς βολίτοις = τίς βουδιές 658, ἀμαξουργὸς = χαλκίς 464, ἀλαζονεία = στίς ἀρλοῦμπες 903, δημηγορῶν = λέγοντας 956, ταχὺ = ταχιά 109 καὶ 1389 (ἐνῶ τὸ ταχὺ = σύντομα, γρήγορα, τὸ ταχιά = αὔριον εἰς τὴν δημοτικὴν). Εἰς τοὺς Ἀχαρῆς ὁ τύπος γουρουνაკιοῦ στ. 11 ἀντὶ χοιριδίου εἶναι ἀνυπαρκτος εἰς τὸν λαϊκὸν λόγον. Αἱ παρατηρήσεις αὐτὰς εἶναι γενικαὶ δι' ὅλας τὰς μεταφράσεις τῶν τελευταίων χρόνων καὶ δὲν ἐπηρεάζουν τὴν εὐμενῆ κατὰ τὰ ἄλλα ἐντύπωσιν ἀπὸ τὴν λίαν ἱκανοποιητικὴν ἐργασίαν τοῦ κ. Παπαλαῖ.

ΠΑΝ. Κ. ΓΕΩΡΓΟΥΝΤΖΟΣ

* * *

ΣΤΕΦΑΝΟΥ Δ. ΚΑΒΒΑΔΑ, Ἀρμολούσια, Ἀπὸ χειρογράφους κώδικας, Ἀθήναι 1976, σχ. 8 σελ. 197.

Ἀρμολεία εἶναι ἐν ἀπὸ τὰ 21 μαστιγοχώρια τῆς Χίου καὶ ὁ κάτοικος τοῦ χωρίου καλεῖται Ἀρμολούσης. Τὸ ἔθνικὸν ἀρμολούσιος μετέπεσε καὶ εἰς προσηγορικὸν σημαῖνον τὸν ἀγγειοπλάστην λόγῳ τῆς περὶ τὴν ἀγγειοπλαστικὴν ἐπιδόσεως τῶν κατοίκων τοῦ χωρίου. Τὰ Ἀρμολούσια εἶναι τὰ στοιχεῖα τῆς ἱστορίας τοῦ χωρίου τῶν Ἀρμολέων, ὅπως προκύπτουν ἀπὸ τοὺς κώδικας τῶν νοτάρων τοῦ χωρίου καὶ τῆς περιοχῆς ἀπὸ τοῦ ΙΖ' αἰῶνος καὶ ἐξῆς. Ἡ ἀνάγνωσις τῶν κωδικῶν πού εἶναι συγκεντρωμένοι εἰς τὴν Βιβλιοθήκην τῆς Χίου εἶναι ὑπόθεσις ἐπί-

πονος, όμως ο φιλότιμος, και φιλόστωρ συγγραφεύς, ο οποίος με τόσον πάθος ήγωνίσθη διά βίου διά τήν συγκρότησιν και τακτοποίησιν τής Βιβλιοθήκης τής Χίου και τών 'Αρχείων της, εθεώρησε χρέος του να αξιοποιήση διά μελετών τό συγκεντρωμένον εις τήν βιβλιοθήκην υλικόν.

Εις τήν προκειμένην μελέτην κατέταξε τό υλικόν τών έγγραφων πρός διαφώτισιν του βίου, τών έργων και τών πολιτιστικῶν ἐκδηλώσεων τών κατοίκων εις τὰ ἀκόλουθα κεφάλαια: 'Ονομασία - κάτοικοι - ἀπασχολήσεις, Γέροντες, Ναοί, Προικοσύμφωνα, Υιοθεσίαι, Διαθήκαι, Κάστρο τών 'Απολίγων, Σχολικά.

'Εκ του κατ' ἐκλογήν πράξεων ἀπό του λήγοντος ΙΖ' αἰ. και ἐξῆς δημοσιευμένου υλικου δύναται ὁ ἀναγνώστης — χάρις και εις τὰς διασαφητικὰς ἱστορικές πληροφορίας του συγγραφέως — να παρακολουθήσῃ τὸν εἰρηνικὸν ἐπαγγελματικὸν και κοινωνικὸν βίον τών κατοίκων κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς Τουρκοκρατίας και κατόπιν μέχρι του 1912. 'Αξιόπρσεκτος εἶναι ἡ μέθοδος τῆς αὐτοδιοικήσεως, ἡ ὁποία καθιστᾷ ὑπευθύνους ὅλους τοὺς κατοίκους, συνερχομένους και ἀποφασίζοντας ὡς ἐν 'Εκκλησίᾳ του Δήμου: «οἱ ἱερεῖς, και οἱ προεστοὶ και ἡ πτωχολογιά και οἱ γέροντες και οἱ πάροικοι ὅλοι», ἐνῶ δὲν ἔλειπεν ἡ εἰδικωτέρα εὐθύνη τών γερόντων - προεστῶν - ἐπιτρόπων - βεκίληδων. 'Εκ τών κατ' ἐκλογήν παρατεθέντων ἐγγραφῶν τών εἰλημμένων ἐκ τών κωδίκων του χωρίου τών 'Αρμολείων και ἄλλων γειτονικῶν δίδεται ἀρκετὰ σαφῆς ἡ εἰκὼν του βίου τών κατοίκων, τών ἀσχολιῶν των, τῆς πολιτιστικῆς των στάθμης, τῆς ἠθικῆς και θρησκευτικῆς συμπεριφορᾶς των, τών ἐρίδων των ἐνίοτε και κατὰ περιόδους ἀταξιῶν των και τών λαμβανομένων ὁμαδικῶς μέτρων περιστολῆς. 'Η διδομένη εἰκὼν τών κατοίκων και του βίου των ἐπὶ τέσσαρας αἰῶνας εἶναι σαφῆς και πλουσία, θὰ ἦτο δὲ εὐχῆς ἔργον, ἐὰν εις ὅλα τὰ μέρη τῆς χώρας οἱ φιλόλογοι ἐπεδείκνυον ζῆλον περὶ τὴν ἀναζήτησιν και συλλογὴν παλαιῶν γραπτῶν πάσης φύσεως διά τὴν ἀνίχνευσιν του κοινωνικοῦ βίου τών παλαιότερων περιόδων εις τὸν τόπον μας.

ΠΑΝ. Κ. Γ'ΕΩΡΓΟΥΝΤΖΟΣ

* * *

ΚΕΦΑΛΛΗΝΙΑΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ. **Περιοδική 'Επιστημονική 'Εκδοση**, τόμ. 1, 'Αργοστόλι 1976, σσ. 249.

'Ο πρώτος τόμος τών «Κεφαλληνιακῶν Χρονικῶν» ἀποκαλύπτει ἤδη τὴν σημασίαν τῆς ἐκδοτικῆς αὐτῆς προσπάθειας και προαναγγέλλει τὴν ἐλπιδοφόρον πορείαν της. Διότι πράγματι τό τεῦχος τουτο, μολονότι ἀποτελεῖ τό πρώτον βῆμα μιᾶς ἀξιεπαίνου πρωτοβουλίας, περιλαμβάνει ὕλην τόσον ἀξιόλογον, και τόσον ἐπιμελῶς και καλαισθήτως φροντισμένην, ὥστε να δικαιολογῆ και τὴν πλέον αἰσιόδοξον προοπτικήν.

Διακεκριμένοι συνεργάται του τόμου, ὅπως οἱ κ. κ. Γ. Γ. 'Αλισανδράτος, Σ. Δ. Λουκάτος, Δ. Σ. Λουκάτος, Γ. Η. Πεντόγαλος, Γ. Ν. Μοσχοπουλος κ. ἄ. συζητοῦν διάφορα θέματα και πρόσωπα σχέσιν ἔχοντα με τὴν πνευματικὴν ἱστορίαν τῆς Κεφαλληνίας και συμβάλλουν εις τὴν προώθησιν τῆς ἐπιστήμης και τὴν πολιτιστικὴν ἀνύψωσιν τῆς «εὐάνδρου νήσου».

Δὲν θὰ ἦτο ὑπερβολή, ἐὰν ἐλέγομεν ὅτι ἡ ἐκδοσις αὐτὴ ἀποτελεῖ σημαντικὸν γεγονός δχι μόνον διὰ τὴν Κεφαλληνίαν ἀλλὰ και δι' ὅληκληρον τὴν Χώραν μας, διότι ἐν τῷ μέτρῳ του προωθεῖ ἀφ' ἐνός τὴν ὑπόθεσιν τῆς καθολικῆς μας κληρονομίας και ἀφ' ἑτέρου ἀποτελεῖ δρομοδείκτην διὰ τὴν κατὰ τόπους ἀνάληψιν τοιούτων λαμπρῶν ἐγχειρημάτων.

Γ. ΜΑΡΚΑΝΤΩΝΑΤΟΣ